

Oslo, 1/10-2007

Medlemsinfo 2 – 2007

Fiskesesongen 2007 – basert på DN's rapport fra fylkesmennene

Den foreløpige rapporteringen tyder på at laksesesongen 2007 vil bli en av de dårligste på mange år. Vi må etter alt og dømme tilbake til midten av 1990-tallet for å finne et dårligere år. Sesongen startet med rekordstort innsig av storlaks og mellomlaks. Størrelsen og kondisjonen på fisken var svært god. Det ble fanget mange storlakser og den største laksen som er registrert ble tatt på flue i Alta (26 kg).

Overraskelsen og skuffelsen var derfor stor da innsiget av smålaks nærmest uteble. De få smålaksene som kom til vassdragene var usedvanlig små med dårlig kondisjon. Det ble fanget smålaks ned mot 0,5 kg. Det dårlige smålaksinnsiget rammet samtlige lakseelver i hele landet, fra Enningsdalselva ved svenskegrensa til Tana i Finnmark. Dette ble ikke forutsett av lakseforskerne, som så langt ikke har gitt noen god forklaring til hva som kan ha skjedd. I og med at smålaksen uteble langs hele kysten, også elver som ligger langt unna oppdrettsanlegg, er det lite trolig at nedgangen kan forklares med økt lusepåslag fra oppdrettslaks, selv om dette har virket i tillegg mange steder. Årsaken ligger trolig i at smolten har hatt dårlig tilgang til næringsdyr på vei ut til beiteområdene ved Færøyene og Grønland. Det spekuleres i om den økte sjøtemperaturen kan ha skylden.

Fra **Island** meldes det om normalt innsig, både av smålaks og mellomlaks med normal størrelse. Island hadde dårlig fiske i elvene i juni på grunn av tørke og lite vann. De har imidlertid fisket godt i juli og august. **Skottland** melder også om at innsiget av smålaks er normalt i år og at smålaksen har normal størrelse. Det ser så langt ut til at det kun er smålaksen fra Norge som er rammet av dårlig overlevelse i sjøfasen.

Det har stort sett vært gode fiskeforhold for **fiske med kilenot og krokgarn** i sjøen. I Trøndelag og nordover førte en svært nedbørfattig juni og juli til tørke og dårlige fiskeforhold i mange elver. I Sør-Norge ble det imidlertid rekordnedbør og mange elver var ikke fiskbare i en periode på 2-3 uker på grunn av flom.

Rapportene fra **Vestlandet** bekrefter at innsiget av smålaks har vært svært dårlig også i dette området. Det blir totalt en svak laksesesong selv om det har vært tildels gode fangster av mellomlaks og bra fiske etter storlaks. Vassføringen i elvene har vært gunstig for fiskeoppgangen og det har vært gode forhold for sportsfiske i elvene. Likevel har totalfangsten blitt svak på grunn av mangelen på smålaks.

Laksesesongen i **Midt-Norge** preges også av mangelen på smålaks, og det som har kommet av smålaks har vært svært liten og mager fisk. Sesongen beskrives som en dårlig fiskesesong langt under middels for de siste fem årene. Svært liten vassføring midt på sommeren og lite fisk i elvene ført til at elveeierlagene i Orkla, Gaula, Stjørdalselva og Verdalselva innførte forbud mot markfiske og pålegg om å sette tilbake holaks. Med unntak av Namsenfjorden meldes det om lite rømt oppdrettsfisk i fangstene, mens det har vært påfallende mye lakselus enkelte steder. Namsen hadde et brukbart innsig av smålaks men størrelsen var svært dårlig.

Smålaksen var liten i år.

I **Nord-Norge** er situasjonen tilsvarende som i resten av landet med svært lite smålaks av dårlig kvalitet. I større vassdrag med god vassføring har det vært et brukbart fiske av mellomlaks og storlaks. I Beiarelva har det vært et normalt godt fiske av mellomlaks og storlaks. Fra Målselv meldes det om uvanlig høy andel av stor laks. I Tana har det vært en god oppgang av mellomlaks, mens smålaksen har uteblitt også der. Fra Nord-Norge meldes det om til dels mye rømt oppdrettslaks i fangstene og den rømte fisken er usedvanlig stor. Det er meldt om svært stort innslag av pukkellaks i elvene i Finnmark. Det er sett store mengder pukkellaks gyte i flere elver, men det er foreløpig vanskelig å si i hvilken grad gytingene vil bli vellykket.

Lakselus

Det ble utover våren meldt om store mengder lakselus på sjøaure å kyststrekningen Ryfylket – Møre og Romsdal. Vi vet fra tidligere på 1990-tallet at dette har en dramatisk effekt på lakse- og sjøaurestammene. Dersom laksesmolt som forlater vassdragene i mai – juni får mer enn 10 lakselus på seg, dør de som følge av infeksjonen.

På grunn av enorme mengder lakselus fra oppdrettsanleggene i Hardangerfjorden på slutten av 1990-tallet, fikk laksesmolten fra de syv innerst elvene; Opo, Eio, Kinso, Granvinsvassdraget, Hattebergselven, Jondalselven og Steinsdalselven, så stor dødelighet, at de ikke lenger produserer et overskudd som det kan høstes av. Resultatet ble at Fylkesmannen stengte laksefiske i elvene, mens havbruksmyndighetene og mattilsynet lot oppdrettsnæringen ute i fjorden fortsette som før. For å bøte på problemene med lakselus satte oppdrettsnæringen i gang et luseprosjekt. Det er imidlertid frivillig å delta i luseprosjektet og flere oppdrettsanlegg er ikke med. Mens de syv lakseelvene fortsatt er stengt for laksefiske, er oppdrettsvolumet i Hardangerfjorden mer enn doblet, og flere oppdrettskonsesjoner er flyttet inn i fjordsystemet. Her anvender myndighetene det motsatte av "forurensar betaler" prinsippet. Eksemplet fra Hardangerfjorden viser hva som er i ferd med å skje i en rekke andre fjorder på Vestlandet dersom havbruksmyndighetene og mattilsynet nå ikke setter i verk akutte tiltak. Produksjonen av oppdrettslaks på landsbasis har doblet seg på 10 år, fra 300 000 tonn i 1997 til 600 000 tonn i 2007. Problemene er etter Norske Lakseelvers syn, knyttet til økt volumproduksjon i havbruksnæringen og økt rømming av oppdrettslaks.

Etter de alarmerende luserapportene utover våren og forsommeren fikk Norske Lakseelver møte med statssekretær i Fiskeridepartementet, Vidar Ulriksen 26. Juni. På møtet deltok også representanter for Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Miljøverndepartementet og FHL Havbruk. På møtet ba Norske Lakseelver Fiskeridepartementet om å iverksette følgende tiltak:

1. Innføre tak for maksimalt tillatt volumproduksjon av laks og ørret i fjorder med lakselusproblemer.
2. Dette produksjonstaket må reduseres dersom oppdrettsnæringen ikke klarer å holde mengden lakselus på et nivå som ikke skader villfiskbestandene.
3. Innføre krav om samordnet avlusing for oppdrettsanlegg
4. Innføre lavere grenseverdier for når oppdrettsanleggene må avluse
5. Øke tempoet i fiskeridirektoratets arbeid med å stanse rømming fra oppdrettsanleggene "visjon null-flukt".

Situasjonen med økt dødelighet for en rekke lakse- og sjøaurestammer som følge av oppblomstring av lakselus fra oppdrettsnæringen er uakseptabel. Vi forventer at havbruksmyndighetene ansvarliggjør næringen, slik at forurensar betaler prinsippet også gjelder for havbruksnæringen.

Vidar Ulriksen sa på møtet at Fiskeridepartementet tar luseproblemer og situasjonen for villaksen alvorlig. Fiskeridepartementet var opptatt av at Mattilsynet har de nødvendige hjemler til å pålegge oppdrettsnæringen avlusningstiltak. Mattilsynet informerte om at luseforskriften nå skal revideres. Norske Lakseelver ble invitert med i

arbeidsgruppen som skal utarbeide ny handlingsplan mot lakselus. Handlingsplanen skal være ferdig til nyttår.

Regulering av laksefiske i sjø og elv for perioden 2008 - 2012

Vi står nå midt i prosessen som skal lede fram til nye 5-årige forskrifter for laksefiske i sjø og elv (2008 – 2012). Det ligger en rekke dokumenter til grunn for selve reguleringen. De viktigste er; Stortingets behandling av St.prp. nr. 32 (2006-2007) Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, Råd fra det internasjonale havforskningsrådet ICES og den internasjonale laksevernkonvensjonen NASCO, NINA sitt forslag til regioninndeling langs kysten, NINA sitt forslag til gytebestandsmål for 180 enkeltvassdrag og fangsstatistikken for sesongen 2007.

ICES har anbefalt Norge å redusere beskatning av villaks. De peker spesielt på det høye innslaget av rømt oppdrettslaks som fører til at størrelsen på laksestammene overestimeres. De anbefaler at all høsting av villaks vurderes ut fra produksjonen til hver enkelt laksebestand. ICES fraråder sterkt å fiske på blandete bestander, da et slikt fiske ikke skiller mellom laksestammer som tåler beskatning og laksestammer som trenger beskyttelse. Nedenfor følger noen viktige datoer for reguleringen:

15.08.2007: Fylkesmennene har laget ferdig bestandsvurderinger for sin region.

3-4.10.2007: Direktoratet for naturforvaltning innkaller til "Samarbeidsmøte om lakseforvaltningen". Her møter Norske Lakseelver sammen med en rekke andre organisasjoner på sentralt nivå for å diskutere reguleringene av laksefiske. En av de viktigste sakene på møtet er å diskutere retningslinjene for selve reguleringen. Disse omhandler blant annet: praktiseringen av føre-var prinsippet, reguleringene i vassdrag, kategoriene, lokal prosess, laksefiske i sjøen og endringer i femårs-perioden.

10.10.2007: Direktoratet sender retningslinjene ut til Fylkesmennene.

Oktober og november: Fylkesmannen innkaller elveeierlag, Jeger og fiskerforeninger, sjølaksefiskere, med flere til regionale og lokale prosesser. NB: Elveeierlag som er godt organiserte skal lage eget forslag til fiskeregulering av sin elv.

25.11.07: På bakgrunn av diskusjonene i fagrådene, sender fylkesmennene inn forslag til regulering av laksefiske i sjøen til Direktoratet for naturforvaltning.

01.12.07: Fylkesmennene sender ut høringsforslag om regulering av laksefiske i elvene. Høringsfrist er 15.01.2008

15.12.07: Direktoratet sender ut høringsforslag om regulering av laksefiske i sjøen for hele landet. Høringsfrist er 01.02.2008.

01.02.2008: Nye forskrifter for regulering av laksefiske i vassdragene foreligger. Disse vedtas av Fylkesmannen i hvert fylke.

01.03.2008: Nye forskrifter for regulering av laksefiske i sjøen for hele landet foreligger. Forskriften vedtas av Direktoratet for naturforvaltning.

Gytebestandsmål

Norsk institutt for naturforskning (NINA) har i rapport nr 226 beregnet gytebestandsmål for 80 laksevassdrag. Blant disse elvene er samtlige 52 nasjonale laksevassdragene. Gytebestandsmål er definert som det antall egg et lakseførende vassdrag trenger, for å være sikker på at elva fylles opp med så mange lakseunger og smolt som den har kapasitet til. Det vil si at vassdragets produksjonskapasitet skal utnyttes. For å få til det, må vi være sikre på at det er nok gytelaks som går opp i elva og gyter hver høst.

Rapporten tar utgangspunkt i 9 norske elver hvor det gjennom flere år er samlet data på forholdet mellom størrelsen på gytebestanden og antall lakseunger. Dette er elvene: Enningdalselva, Imsa, Suldalslågen, Lærdalselva, Stryneelva, Orkla, Stjørdalselva,

Er Catch and release løsningen?

Halselva og Altaelva. Med utgangspunkt i disse elvene har forskerne beregnet gytebestandsmål (antall egg) for til sammen 80 vassdrag.

Ut fra vassdragenes produktivitet, er gytebestandsmålet i de 80 elvene beregnet til å være mellom 1 til 6 egg per m² elveareal. Ved å beregne elvearealet i vassdragenes lakseførende strekning, finner forskerne hvor mange egg som bør gytes totalt. Ved å beregne gjennomsnittsverken for holaks for hver enkelt elv, og en beregning av at laksehoene i snitt legger 1450 rognkorn per kilo egenvekt, har forskerne kommet fram til hvor mange holaks hver av de 80 elvene trenger for å nå gytebestandsmålet. Rapporten kan lastes ned her:

<http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2007/226.pdf>

NINA kommer i løpet av noen uker ut med en ny rapport med gytebestandsmål for 100 nye lakseførende vassdrag.

Søknadsfrist for midler av Statens Fiskefond – 15. desember

Frist for å søke fylkesmannen om midler fra Statens fiskefond (Tilskot til fiskeformål) er 15. desember. Søknadsskjema ligger ute på internett:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/rundskriv/2006/T-106-Tilskotsordningar-for-2007.html?id=279432>

Tiltak som elveeierlag kan søke midler til er; kultiveringstiltak, driftsplanlegging, tiltak for rekruttering og stimulering til laksefiske, bedring av allmennhetens adgang til laksefiske og forvaltningsrelaterte forskings-, utrednings- og overvåkingsprosjekt som kan medverke til at laksestammer blir tatt vare på og at fiskeressursene blir bedre utnyttet. I 2007 fikk fylkesmennene 6 mill til disposisjon til prosjektsøknader fra elveeierlag, jeger- og fiskerforeninger, med mer. Norske Lakseelver jobber for at dette beløpet skal øke til 8 millioner i 2008. Det er viktig at elveeierlagene lager gode søknader, slik at pengene blir brukt på fornuftige tiltak.

Kjøp av fiskeravgiften på nett

I 2005 etablerte selskapet Inatur salg av fiskeravgiften på nett. Selskapet har hatt en fin utvikling i salget; 2005 - 7 000 fiskeravgiftskort, 2006 – 13 000 fiskeravgiftskort, 2007 20 000 fiskeravgiftskort. Det koster kr 20,- i betalingsomkostninger å kjøpe fiskeravgiften på Inatur. Dette er betydelig billigere enn å betale avgiften med giro på postkontor. Norske Lakseelver eier i dag 20 % av aksjene i Inatur.

Konferanse i Alta

Alta Laksefiskeri Interessentskap og Norske Lakseelver arrangerte konferanse i Alta fredag 8. – søndag 10. juni 2007. Tema for konferansen var "Robuste Laksestammer". I forbindelse med konferansen ble det arrangert båttur oppover Altaelva, busstur opp til Altademningen og laksefiske. Det var i alt 68 personer som deltok fra hele landet.

Under konferansen ble det blant annet diskusjon rundt revisjon av konsesjonsvilkår. Vi står foran en rekke revisjoner de nærmeste årene, og det vil være svært viktig og nyttig å samle kompetanse på dette feltet som kan brukes opp mot NVE og regulantene. Norske Lakseelver har besluttet å opprette en faggruppe på dette som skal bistå elveeierlagene.

Ny landslinje – Sportsfiske som næring og hobby

Tirsdag 4. september gikk flagget til topps ved Grong videregående skole (<http://www.grong.vgs.no>). Da ble den nye landslinja "Sportsfiske som næring og hobby" offisielt åpnet av leder av Næringskomiteen i Stortinget, Lars Peder Brekk. Linja har 8 elever som nå går første året. Elevene har i høst vært mye ute og fisket i sjø, laksevassdrag og innlandsvassdrag. I følge ledelsen på skolen er elevene svært motiverte og fornøyde med opplegget. Målet er at elevene ved landslinja skal kunne jobbe med guiding av sportsfiskere, med drift av fisketurismeforetak og i sportsfiskebutikk.

